

הזה שילחם במצות ומריבות נגדו ולהתגבר עליו:

באחד בניסן ר"ה למלכים. ר"ל שתמליכו את הקב"ה על כל העולם. נראה הרמוז בזה שמאחד בניסן עד עשרה בו צריך לקבל עליו קדושה מאדנות מאות י' של השם אדנ"י ומעשרה עד ערב פסח ד' ימים צריך לקבל עליו קדושה מאות ד' של השם הקדוש אדנ"י ומפסח עד שבועות ג' יום נגד אות ג' של שם הק' אדנ"י ובשבועות נתגלה הפלא עליו והוא נגד א' של שם הקדוש אדנ"י ובזה ממליך עליו את הקב"ה שהוא אדון כל העולם מאחורי בניסן עד שבועות' עוד אחת בשנה צריך לקבל עליו עול מלכות שמים כנ"ל (מבואר לקמן בס"ד):

בגמרא אור לארבעה עשר בחדקין את החמץ כבר פירשתי שהחמץ הוא היצה"ר כמו שפירש הרמב"ם שחמץ הוא מלשון גזילה מלשון אשרו חמץ ולכן חמץ מרמוז על היצה"ר שמי שהולך בעצת היצה"ר הוא נגול משרשו ולכן צריך לבער החמץ בע"פ ולעשות הכנה שיוכל להשרות עליו הקדושה הגדולה שמתגלה בליל פסח שפסח הוא מלשון פסוח ודלוג כי בכל מועד הקדושה אינה באה לאדם בפעם אחת רק צריך להמשיך עליו הקדושה בתפלת ערבית ושחרית ומנחה אבל בפסח בא הקדושה לאדם בפ"א כלשון פסח כנ"ל ולכן צריך הכנה כי אע"ג שבא אור הבהיר אעפ"כ צריך כל אדם לטהר עצמו כדי שיוכל לקבל אור הבהיר למשל שהחממה אעפ"י שהיא זורחת ביותר אעפ"כ צריכים החלונות להיות פתוחים שאם יהיו סתומים לא תוכל ההמה לזרוח להבית ובכל מועד צריך להמשיך עליו הקדושה בתפלות כמאמר הכתוב אשר תקראו אותם במועדם מקראי קודש שצריך לקרות הקדושה אבל בפסח היה צריך אור הבהיר לבא בפ"א כי בחפזן יצאת ממצרים חפזון אותיות ח"פ ז"ן כלומר כי בכל מועד בא הקדושה מהקב"ה כדרך זכר ונקיבה הוא חתן וכלה כל מה שהכלה מקשטת עצמה הם הכנס"י כך החתן זה הקב"ה

לשבת הגדול

בש"ע א"ת. נהגין ליקח חטים לחלקם לעניים נראה הרמוז של מנהג זה כי חט"ה בגימ' כ"ב הוא כ"ב אותיות שבתורה ובאותן החטים עושים הכנה שיוכלו לקדש כ"ב אותיות התורה בתורה ותפלה שזה נקרא החג הקדוש הזה פסח פ"ה ס"ח שיקדש זכרו בשירות ותשבחות וס"ח גימ' חיים כי החיים והמות ביד הלשון לכן צריך לבחור בחיים הם דיבורי קדושים וגם התיבות צריכין להיות בחיים דהיינו בכונה שלימה כי תפלה בלא כונה כגוף בלא נשמה לכן צריך שיראה שתהא תפלתו בחיים דהיינו בכונה ולחלקם לעניים ר"ל העניים הם אשר לא יוכלו לקדש בעצמן הכ"ב אותיות כדי שיוכלו ג"כ לקדש כי אם אינו מקדש את דיבוריו אזי אם עומד להתפלל אח"כ אינם נכנסין דיבוריו אל הקדושה וזהו פי' ולא אמרו העוברים ברכת ד' אליכם ר"ל אותם העוברים רצונו לא יכלו לומר ברכת ד' מפני שאין נכנסין בקדושה. עוד שם והאידנא למ"ד יום וה"ה העני הדר פה ל' יום מחויבין ליתן לו הרמוז הוא שצריך ללמוד התורה וללמד ולעשות הכנה על חג הקדוש הזה רק שצריכים גם הם להיות גלויים להצדיק ולהתגבר עצמם אל הקדושה אז בודאי יוכל הצדיק לסייע אותם כי לולא זה בודאי אין יכול הצדיק להשפיע להם כ"כ מחמת שהוא עצמו מדהימה הימנו ומי שאין דר פה למ"ד יום עכ"פ מחויבין ליתן לו מצה. הרמוז הוא כי בודאי יש קדושי עליון שבהגיע חג הפסח הם מטוהרים ועומדין וכל תפלתם בכונה שלימה בלי שום מחשבת פסול ולזה מי שאינו במדרגה כ"כ שיוכל לטהר עצמו ולפנות מכל וכל אזי צריך ליתן לו מדריגת מצ"ה מלשון מצה ומריבה כמבואר בזה"ק ור"ל שצריך הצדיק להשפיע לו עכ"פ שאם יבא היצר להפילו למחשבות רעות בתג הקדוש

שהוא מכון נגד זה השם שצריך להמשיך עליו עד שיהא כנגדו כבוד שמים ולזה דרש רבא בזה הלשון שלנ"ו לרמוז שצריך להמשיך הוא"ו למצ"ה ויהיה השם שלם. ולזה בערב פסח צריך לעשות המצות לשם מצוה דהיינו ג"כ על זה הכונה להמשיך הוא"ו למצ"ה ויעשה מצוה ויהי ההשם שלם כנ"ל ולמחר אייתו כ"ע חצבייהו לגבי' ר"ל הכלים הריקים היינו אותן שלא היו יכולין להמשיך להם מרוב קדושתו: הוא"ו למצ"ה אתו לגבי רבא כדי שישפיע להם מרוב קדושתו כדי שיוכלו ג"כ להמשיך הוא"ו למצ"ה ויהיה השם שלם אמר:

בש"ע אין בודקין את החמץ אלא לאור הנר ג"ר הוא אותיות ג'שמה ר"ת. ובנר של שעה שעו"ה הוא אותיות ש"ע ו"ה ש"ע מלשון ואל קין ואל מנחתו לא שע"ה דהיינו שצריך ליחד ולעשות שם י"ה בור"ה בכל מצוה שאדם עושה כמו שאומרים קודם כל מצוה דיקבה"ו ליחד שם י"ה בור"ה ולא אמירה הוא עיקר אלא אחר כונת הלב הן הן הדברים ובלבד שיכוין לבו לשמים ולזה צריך של שעה דוקא לרמוז על כל הנ"ל:

וזהו הגין להניח פתיתי חמץ במקום שימצאו שם הבדקים וכו' מיהו אם לא נתן לא עכב שדעתו של אדם לבער אם ימצא. ונראה שנהגו המנהג הקדוש הזה מפני שעיקר הביעור חמץ הוא היצ"ה כמו שאמר לעיל ולזה הנהיגו להניח חמץ להראות שבדאי יש בו עדיין עז וחמץ הוא היצר הרע כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא כי האדם שמחויב עצמו שתיקן הכל בודאי לא התחיל לעבוד את ד' כמו שכתבתי במקום אחר פירוש הכתוב אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול שמי שסובר שאין בו מום בודאי לא עלה עליו עדיין עול מלכות שמים וכמאמר החכם בחור"ה שאם אמרתי בלבבי לא הייתי חוטא בודאי הוא חוטא ביותר כי הגאווה הוא חטא ביותר ולזה נהגין להניח פתיתי חמץ להראות כנ"ל כי בודאי לא תיקן הכל:

מקרב א"ע יותר אליה אבל בפסח מחמת ישראל היו צריכין לצאת ממצרים כי אלו היו שם עוד רגע א' לא היו יכולים לצאת משם ולזה היה צריך להיות הגאולה בחפזון ר"ל ח"פ ז"ן שמחפה מידי זכר לנב"ר רק האור הבהיר באה פסח ודלוג אבל בודאי אעפ"כ צריך כל אדם לעשות לו הכנה כמשל זריחת השמש אל החלונות כנ"ל:

א"י אור לי"ד בודקין את החמץ לאור הנר מבואר היא שעיקר החמץ הוא היצ"ה ר"כמ"ש לעיל וכמ"ש בגמרא מי מעכב שאור שבעיסה והנה עיקר החמץ הוא היצ"ה הוא בא מחמת שבני' של אדם הוא מתאוות וחמדת חשמיש כמ"ש דוד המל' ע"ה הן בעון חוללתי ובחטא יחמטני אמי ע"כ צריך אדם לקדש עצמו בשעת תשמיש שיותר שיקדש עצמו מושך להולד נשמה קדושה כי מקדושת התשמיש בא להולד יצ"ט ומהתאוות וחמדות בא היצ"ה ר"כ ימעט תאוותו כדי שיהיה להולד מעט מועיר יצ"ה ר"כ ויוכל בקל להתגבר היצ"ט על היצ"ה ר"כ ולזה אמר אור לי"ד בודקין את החמץ לאור הנר ר"ל לאור נשמתו כי נר ד' נשם אדם כי נר הוא ר"ת ג'שמה ר"ת ונפ"ש ר"ת כי הוא יפה לבדיקה ויבער את היצ"ה ר"כ מכל וכל:

בגמרא דרש רבא אין לשין אלא במים שלנו למחר אייתו כ"ע חצבייהו לגבי' ולכאורה קשה למה לי' לרבא לדרוש בלשון שאפשר לטעות. ונראה לי שרבא רמז בדברי קדשו שהעולם יהיו מייחדים שם הוי"ה ב"ה בעשיית המצות שמצ"ה הוא אותיות יה"ה בא"ה ב"ש והוא"ו של השם הוי"ה אין בו לזה למד רבא להעולם בדברי קדשו שיוכלו למשוך את הוא"ו להמצ"ה ויהיה השם שלם ולכן דרש בזה הלשון אין לשין אלא במים שלנו התיבה שלנו בגימ' עם הכולל שם נג"ד יכ"ש שפירוש של השם הוא נגדי כבוד שמים והשם זה נגד הוא"ו של שם הוי"ה שהשם הא' אב"ג ית"צ הוא כנגד הוי"ד והשני נגד הה' וזה השם השלישי כנגד הוא"ו שהוא"ו הוא המשכה

מקודם וכשירצה לבדוק בפתע פתאום בודאי לא יראה בעצמו שום חמץ ויאמר צדיק אני רק צריך לפנות מחשבתי מקודם ובודאי ימצא שם חמץ:

מצה שהכסיפו פניו הוא חמץ. וכ' המג"א אבל העולם אין נזהרים בזה: נראה ע"ד הרמז שמרמו שיש אנשים שאומרים דברי חידודין לחבריהם ומלבינים פניהם ברכים ואזיל סומקא ואתי חיורא וזהו שהכסיפו פניו זהו בודאי חמץ גמור רצה לומר עצת היצה"ר ובוזה אין העולם נזהרים כי אומרים מצחק אני ובודאי מי שרוצה להיות ירא שמים יהיה נזהר מזה החמץ ולבערו מכל וכל:

כלים שתשמישן בחמין יגעלו בחמין בצונן ידיו בצונן וכלי חרס אין לו תקנה אלא בשביר' נר' ע"ד הרמז שאע"פ שחוטאים אינם עושים העבירה בלב שלם ובנפש חפצה רק בע"כ יספר שבחו של עבירה מחמת תחבולות היצה"ר אבל הוא באמת אינו רוצה כלל לעשות מה שהוא נגד רצון הקדוש ית"ש. זה האדם הוא שתשמישו בצונן ר"ל שאינו בחמדה ותאוה רק כמי שכפאו. וזה האדם בודאי אין צריך סיגופים רק שיקבל עליו באמת שלא יעשה עוד עביר' אפילו אם היצר הרע מסיתו. וזה יגעלו בצונן ר"ל בלא סיגופים ובגודל חמימות הלב רק התשובה צריך להיות כמו שחטא אבל מי שתשמישו בחמין ר"ל שמחמם א"ע לדבר עבירה ועושה אותן בנפש חפצה זה צריך לעשות התשובה כמו כן בחמימות הלב. וכלי חרס אין לו תקנה. ר"ל אותם שהרבו לחטוא כמו הכלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו לעולם אין להם תקנה רק בשבירת לב ובמרידות על חטאיו שעבר נגד רצון הבורא יתברך וית' ובודאי קרוב לד' לנשברי לב ויקבל אותן:

לפסח

בליל פסח נהגלה האור הבהיר ובפרט בשעה שאמר' הלל שאין זה כל השנה ימים טובים. הל"ל גמור בגימ' שד"י שהוא

ואם בעל הבית רוצה יעמיד מבני ביתו אצלו בשעה שמברך ויתפזרו כל אחד על סמך ברכה שבירך בעל הבית לבדוק איש איש במקומו. נראה הרמז שבו שבעל הבית צריך להשפיע לכל אנשי ביתו קדושה וטהרה ומי שהוא צדיק יותר צריך להשפיע קדושה וטהרה על כל בני עירו ומי שהוא צדיק יותר צריך להשפיע על כל העולם כולו כדי שיוכלו לשוב בתשובה שלימה:

כל מקום שמכניסין בו חמץ צריך בדיקה. ר"ל שצריך כל אחד לבדוק במקום שדרך היצר הרע הוא החמץ לשכון שם כל אחד לפי ערכו מי שדרכו לפגום בבריתו ח"ו או בעינו ח"ו לראות במקום שאין רשאים לראות צריך לבדקם ולבערם ולשוב בתשובה ובחריטה נמורה שאל יעשה עוד עבירה ועל מה שעשה יחזור בתשובה שלימה ובודאי ימחול לו הקב"ה. וכל מקום שאין מכניסין בו חמץ אין צריך בדיקה הרמז דהנה יש ב"א שאינם משגיחין על מעשיהם רק על מעשים של ב"א אחרים ולזה מזהיר התנא מקום שאין מכניסין בו אין צריך בדיקה. כלומר שאין (לעשות) כך שישיגה על מעשיהם של אחרים רק שיתקן וישיגה על מעשיו:

חורין הגבוהים שאין יד אדם מגעת שם וחורין הנמוכים פחות מג' טפחים אין צריך בדיקה. נראה הרמז שאל יאמר האדם איך אוכל לבדוק כל החטאים ועונות שאין אני זוכר את כולם לזה אמר חורין הגבוהים שאין יד אדם מגעת שם ר"ל שאין זוכר אותם אין צריך בדיקה אלא האדם צריך לבדוק ולשוב על אותן עונות שהוא זוכר ואותם שאינו זוכר ממילא יהיו בטלי' כי הקב"ה אומר אלו היה זוכר עונות הראשונים בודאי היה מתחרט עליהם ושב בתשובה כמו שהוא מתחרט ושב על אותן שהוא זוכר:

כל אדם צריך לכבד חדריו קודם הבדיקה נראה הרמז שכל אדם צריך לפנות מחשבתי ב"ג בניסן ולעשות הכנה ב"ג כדי שיוכל לבדוק בלילה שאם לא יפנה מחשבתי

משדד מערכות הלולא בביחא מרפסין איגרא. דמוז בדבריהם כדרך המשל שאיתא בזה"ק (פרשת בחקותי) משל למלך שכעס על בנו ומרחקו ממנו ומסרונתא עמו לימים בא המלך מתמת שרמנותו על בנו ומשגיח מן החלונות ומציץ מן התרכים לראות מה שבנו עושה ושרי געה ובכה ועכ"פ אם רואה שהבן בשמחה אין הבכי כ"כ גדולה ולזה צריך להיות בשמחה וצריך בהלולא לרפוס איגרין ר"ל לשבור כל איגרין וכותליו שלא יצטרך עוד הקב"ה להשגיח מן החלונות רק וגללה כבוד ה' לעיני כל אלא שלאחר ההלל יכול האור הבהיר להסתלק ממנו וצריך להמשיך עליו הקדושה אח"כ בקידוש ובמצה ובד' כוסות שהם כנגד ד' כוסות של (חמלה) וכנגד ד' כוסות התרעלה שעתיד הקב"ה להשקות הרשעי ארץ וזה פי' חוטפין מצה בלילי פסחים בשביל שלא ישנו הפרחים ר"ל שתיכף אחר ההלל צריך להמשיך עליו הקדושה כדי שלא ישנו הפרחים וזה המוחין האור הבהיר וזהו שלא ישנו הפרחים וצריך להמשיך עליו הקדושה בכוס של קידוש כנגד בן חכם ופי' של קדש "שצריך להזמין עצמו להקב"ה שפי' של קדש הוא הזמנה כמו הפי' של הרי את מקדשת לי שתהא מזומנת לי ואסור לכולי עלמא כהקדש רק להיות מוכנת להתחן בכל עת שירצה כך צריך לקדש עצמו להיות מוכן להקב"ה וזהו פי' של ורחץ שצריך לרחוץ ולטהר א"ע להקב"ה ורחיצה הוא לשון בטחון והוא אותיות רחץ י"ה ר"ל שתהא בטחונו בהקב"ה ובלילי הזה צריך ג"כ רחיצה שהם כנגד כלים פנימיים ואמצעים וכלים חיצוניים שהם מחשבה שצריך לטהר ולקדש מחשבתו שלא יהי' לו מחשבה זרות כי אם מחשבות טהורות לעבודת הבוה"ה אמן:

במדרש חזית דומה דודי לצבי כו' הנה זה עומד אחר כתלנו משגיח מן החלונות מציץ מן התרכים מן החלונות זו זכות אבות. מן התרכים זו זכות אמהו. ענה דודי ואמר לי מה אמר לי החדש הזה לכם ו"א אמר

ר' עזרי' כו' ענה דודי ע"י משה ואמר לי ע"י אהרן כו' ד"א קומי לך בתו של אברהם כו'. רעיתי יפתי בתו של יצחק ולכי לך בתו של יעקב ע"ש. ראשך עליך ככרמל אמר הקב"ה הרשים שבכם חביבין עלי כאליהו שעלה לראש הכרמל כו' וישם פניו בין ברכיו כו' אין לנו זכות הבט לברית. ודלת ראשך כארגמן אמר הקב"ה הדלים והרשים שבכם חביבים עלי כדוד כו' וי"א כדניאל דכתיב ב' והלבישו לדניאל ארגונוא. מלך אסור ברהטים מלך זה הקב"ה דכתיב ב' ד' מלך גאות לבש. אסור ברהטים שאסר עצמו בשבועה שיהא משרה שכינתו בישראל. ברהטים של אבינו יעקב בזכות מי כו' ע"ש. הנה הבורא יתברך ויתעלה הוא בלי סוף וכלי גבול וכשעלה במחשבתו וברצונו יתברך לחדש העולמות בגבול וסוף הוצרך כביכול להצטמצם ולהגביה א"ע כי זולת זה לא היה באפשרי להיות העולם כי שני בלי סוף א"א להיות כמבואר בחו"ה בשער היחוד וזהו פי' ד' מלך כשעלה ברצונו לברא העולם שיהא נק' מלך עליהם גאות לבש כביכול הוצרך להתגאות ולהגביה גדול גדולתו ורוממותו לגביה מרומי' בכדי שיתהוו כאן עולם בגבול וזה גאות גימ' ת"י כמנין קדוש וקדושה הוא ל' פרישות שביכול הפריש עצמו כמעט מזה בכדי שיתהוו העולם וישפיע להם השפעות קדושות ע"י שיעורים ונימין שלא יתבטלו ח"ו בגדול אורו הרב וכ"ז היה בראשית בשביל בניי שיקבלו התורה בתרי"ג אורחין כמנין התאזר אשר שם בשרשי העולמות בתורה הקדום שם היה שרשי נשמות ישראל. וזה פירש הרמב"ן אלהי אבי וארוממנהו ע"ש. וזה חומה דודי לצבי מה צבי רץ ופניו לאחריו כן כביכול צמצם ופנה אור פניו הא"ס לאחריו כדי שיתהוו כאן העולם וכ"ז הי' אחר כתלנו ע"ד משל היינו עבור נשמת עושי רצונו כמ"ש וזה ראשך עליך ככרמל הוא צירוף ר"ך מ"ל היינו עלמין אריכין האירו בשבע מדות הבנין שכל אחד כלול מעשר גימ' מ"ל וזהו בחי'

עצמו בשבועה היינו מו' ימי בראשית ע"י עבודת ישראל משרה שכינוהו בתוכם ומשפיע להם כל טוב וכשהבורא ית' רוצה להשפיע לכנ"י כביכול מעטר עצמו בעטרת חתנים והו' ד' מלך גאות לבש כו' נכרין כסאך נר"ן כפופה ונר"ן פשוטה בינה ומלכרת כ"ר באמצע היינו אמא מעטרת לברא ומשפיע לכנ"י כל טוב וזהו פי' בתיקוני' תיקון י"ט נכרין דא נאמן יושב ונאמן עומד באמצע וטעות שם וצריך להיות ונאמן עומד וכ"ל באמצע וזהו הצירוף של נכון כנ"ל:

עוד במדרש חזית נזכרה דודיק מ"ן. מיינה של תורה כגון בהלכות פסח בפסח. הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג ד"א מ"ן של אבות כו' מי פעל לפניך כאברהם כו'. עוד בפסוק תורי זהב נעשה לך זו ביות הים עם נקודות הכסף זו ביות מצרים. כשם שהפרש בין זהב לכסף כך הפרש בין ביות הים לביות מצרים ותבואי בעדי זו ביות מצרים עדיים זו ביות הים ד"א תורי זהב זו התורה כו' עם נקודות הכסף כו' אלו האותיות ר"א אומר אלו התיבות יהוד' ברבי אומר נאוו לחייך בתורים זו התורה צווארך בחרוזים אלו הנביאים תורי זהב אלו הכתובים עם נקודות הכסף זה שיר השירים מלה חתומה ומלה מסיימ' ע"כ הנה בפסוק ישקני מנשיקות פיהו כ"י טובים דודיק מ"ן ר"ת גימ' ג"ל דברי רצוי כנ"י לפניו ית' להתחבר עמה מלשון משיקין את המים הוא לשון התחברות וע"י החיבור יתגל' עליהם הארתו הקדוש' מיינה של תורה הקדומ' המתגלת בכל עת וזמן וכן פי' בפי' זה שהארתו והשפעת' הקדושה נתגלה בכל עת וזמן ע"י שלש רגלים הם חג"ת ובד"א פי' יותר ע"י האבות הקדושים אשר הם שורש שלש רגלים כמבואר בזה"ק והגם שלפעמים תמצא בדבריהם ז"ל שפסח הוא גוון תכלת ע"ש שכול בכורות הדרך הישר המבואר היא כי פסח נגד חסד כי זה הי' מחסדו לברר נ"ק מבכורי מצרים ולהוציא עמו בני' מכור הברזל כדי שיתגלה מלכותו

יורה ומלקוש יורה במרחשון גימ' אר"ך והוא מצד הבורא ית'. ומלקוש בניסן מבחי' ננסת ישראל והגם שלפעמים כנ"י אינם כ"כ במדרג' גדול' עכ"ל לא יגרע מצדיק עינו הם דבוקים ויזנקים בצי"ע כמבואר בכונות הא לחמא עני"א. וזהו פי' אין לנו זכות הבט לברית. יכשהם במדריגה עליונה יותר עולין עד בין דרועין דמלכא כמ"ש ויברך דוד את ד' לעיני כל הקהל וזהו פי' משגיח מן ההלונות זו זכות אבות היינו חג"ת. מציץ מן החרכים הם קצרים מחלונות היינו מדריגת נה"י והחילוק שבין היחודים הוא שכנסת ישראל אינם כ"א בבחי' ד"י והם דבוקים בצי"ע כביכול נצרך הבורא יתברך לרדת ממעלה הרמה כאומרם ז"ל נחות דרגא כו' וכשהם במדריגה יותר גדולה ועולין עד בין דרועין דמלכא ומכ"ש כשנוכח ב"ב שיתעלו כנ"י עד פכ"פ ולא יצטרך כביכול לרדת ממעלתו להשכיב כמ"ש וירד מעשות החטאת ר"ל הירידה הוא עבור עשות החטאת ח"ו משא"כ כשהם זוכין לעליות ע"י מעשיהם הטובים וכביכול לזה הוא יתברך מחכה שכנ"י הם עולין עד נה"י דהיינו סני לוחות. וע"ז תקנו לנו הנוסח בתפלה ושני לוחות כו' וכתוב בהם שמירת שבת מלשון ואביו שמר ר"ל שהבורא ית' שומר ומחכה שיבואו ישראל בבחי' שבת ענה דודי ואמר לי החדש יהיה לכם ר"ל שכל ההשפעה והתחדשות העולמות יהיו ע"י עושי רצונו וכל העולמ' אי אפשר להם לקבל כי אם ע"י עושי רצונו ע"כ הם נעשין כביכול כנפין ומגינין עליהם ד"א ענה על ידי משה כי עני' הוא בקול כמ"ש וענית ואמרת וגו' ונשמת משה הוא מבחי' אמא הנקרא קול גדול יענוו בקול ואמר ע"י אהרן אמירה הוא במחשבה כנודע ומשם הי' נשמת אהרן מאחוריים דאבא. ודלת ראשך כארגמן בחי' דוד ודניאל היא בחי' אתת מרכבת מלכות א"ל אדנ"י אותיות דניאל ומרכבה הנושאת כנ"י לפניו ית' הוא בחי' ארגמ"ן כנודע והדלי"ם בחי' דל"ת תחתיו ית'. מלך אסור ברהטים שאסר

השבוּעָר וּכְנָל. ולזה פ' עדיים זו בית
הים שמאז היו נכנסי' בקטנות וגדלות על
יד על יד עד גמר היחוד:

יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו. איתא במדרש
כי אין רשות לחתן לבא להיכל הכלה
אלא בנתינת רשות שתהי' ממנה ולכן היא
אומרה יבא דודי לגנו. והנה לכאורה קשה
היכי משכחת לה שתהי' היא תובעת בפה
מה שאינה רשאי. ונוכל לומר כי ע"י רוח
ע"דבק בה בעלה היא משתוקקת ותובע' ע"י
חלקו והתביע' נקראת על שמו מטעם זה
כמ"ש הזוהר. וז"ש יבא דודי לגנו כי רשאית
לומר כן ויאכל פרי מגדיו כי זה נקרא פרי
מגדים שלו ע"י הרוח דשבק בה. והנה
לפעמים משכחת שהאשה אין לה שום תאוה
להתקשט ולהתיהד עם דודה רק מחמת הבנתה
את בעלה והשתוקקת' לשמה את בעלה
מתקשטת ומראית לו פנים שזקקת עד שנראה
הדבר לבעלה כאלו היא תובעת אותו אבל
באמת אין כוונתה לשום עצמה כלום רק עבור
לשמה לב בעלה כי לפעמים היא מרת נפשה
מחמת איזה סיבות ומקרי הזמן ואז אלו היה
כבין בעלה את כל לבבה וגודל אהבה
המסותרת אשר בקרב' המסתרת כל עצבה
ויגונה ומעוררת שמחת בעלה הלא בודאי יוסיף
אהבה אלי' אלף מנות ככה ואלו היה באפשרו
שיתקן ג"כ ויסיר הצער ודאבון נפש ממנה
בודאי היה עושה כפי יכולתו וכנודן זה כנסה
ישראל עם דודה כשבא לה איזה צער ע"י
איזה סיבה או איזה גזירה והיא מתחזקת
ומתקשטת לעשות רצון דודה ולשמה עמו
בשבחות ויר"ט או בשעת התפלה ועשיית
המצות והבורא ב"ה שהוא יודע המחשבות
ומכיר בכל זה בוער בו אהבתה כביכול
ברשפי אש עד אשר יסיר מאתה כל יגוני
הלב כי הוא יודע מרירות הנפש והוא בעל
יכולת להתגבר ולהכניע כל שונאי' וזה נק'
איזה אשה כשרה כל שהיא עושה רצון בעלה
דהיינו שהיא מולדת רצון בבעלה כנ"ל:

ואלוהותו בעולם זה אחז"ל על פסוק לקחת
לו גוי מקרב גוי כעובר הנשמש מרחם אם
כי היה אלהותו יתברך והנהגתו העולמות על
ידי תפארת ישראל בהסתר כעובר הנסתר
בבטן אמו כמו שאמר פרעה מי ה' וכשהוציאם
ממצרים ונתגלה אלוהותו ית' ובראיתו כל
העולמות והנהגתם בשביל ב"י היתה דוגמת
לידה כמו שמפורש ביחזקאל מולדתך ביום
הולדת אותך וכל הענין. והיה בחי' יניקה עד
טהרת עמו בני ישראל וספירתם שבעה נקיי'
וטהרת' כל ז"ה וגמר קשוי כנ"י לפניו
ית' בכ"ד קישוי כלה וכל קישוט אינו פחות
משני מינין כמו זהב וכסף הרי מ"ח ובכללות
הם מ"ט והופיע עליהם ית' בשער החמישיט
לקבל התורה פב"פ והי' אז היחוד הגדול
בשלימות הגמור אכן כל ימי יניקה אין היחוד
בשלימו' כמ"ש בגמרא מניקה לא תשמש
וד"ל אכן גם בימי יניקה יט שני בחי'
כמ"ש רז"ל שדים אינן שופרא דאתתא מחמת
שמורים שהיא ג"כ יכולה להשפיע והיינו
כשהיא נושאת התינוק כאשר ישא אומן את
היונק בזה היא מתפארת בפני בעלה אכן יש
גם כן בחי' אחרת והוא בקטנות יותר כשהאם
מרכנת עצמה על גבי העריסה כנ"ל ואז נקרא
אמא רביעא על בניה וכל זמן דהיינו כל ימי
יניקה בחי' נגמרת בשבעה שבועות כנ"ל אכן
גם בחי' הב' נמתקת בחסדו הגדול בבחי' דם
נעכר ונעשה חלב. אכן בליל פסח האירו
כל התיקונים והגדלות ברגע אחד כדי להוציא
עמו בנ"י מכור הברזל ממ"ט שערי טומאה
למ"ט שערי קדושה. וזהו כי בחפזון יצאת
ממצרים ובחי' זו לא היתה מסטרא דילן
כמבואר בזה"ק והיה אז היחוד בבחי' חו"ב
הסועדין סעודת אירוסין בבית אביה ומחמ'
שלא הי' מסטרא דילן האירו כל האורות
וגדלות בפעם אחד כי הישעה הוצרכה לכך
כנ"ל כמבואר בכתבי' לזה פ' המדרש בעדי
זו בית מצרים שהיו גכללים כל המדרגות
בבחי' אחת אכן אחר יצ"מ הוצרכו לברר
המדות מעט מעט עפ"י עבודתם עד חג

ביאור הגדה

הא לחמא עניא וכו' והנה המפרשים רצו לגרוס כהא כי המצה היא דמיון לחם עוני שאכלו אבותינו במצרים אבל לא זה לחם עניא עצמו. והאר"י ז"ל כתב לומר הנוסחא הא ע"ש בכוונות ונראה לבאר דהנה איתא בחי' ה"י המורה על ההשפעה היורדת מחסד הבורא ומתנת חנם אע"פ שהמקבל אינו כדאי וזה מורה אות יר"ד שאחרי ה' על בחי' אבא וראשי' החסד והנקודה מורה לשר' היה כמו שאומרים על דבר הנעלם ומתבקש כלום היה החסד שבא מהבורא שאין אנו כדאי ע"פ עבודתינו אבל בחי' הא מורה על דבר הנראה באצבע כלומר בזמן שהמקבל כדאי ע"פ עבודתו לקבל שכר וחסד וזה שאנו אומרים הא פ' בחי' הנק' הא שהחסד בא מדה במדה. לחמא עניא שהמדה היא בעניות ודלות כיון שאנחנו בגלות ואין אנו עושין רצונו ית' כראוי וכמו בגלות מצרים שבא החסד עלינו בדרך דילוג וקפיצה ולא היינו ראויים כידוע וזה די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים כי די מורה על הנ"ל כי היוד מורה על חסד הגדול שעשה היהוד בין יסוד ומלכות כי כל זמן שהיחוד יותר בקטנות צ"ל טמיר בגווי' חסד עליון וגבוה וכמו בשביעי של פסח שאז היחוד יותר בקטנות בא השפע כעתיקא ע"ש כדי לחזק ולהתגבר יותר ולשמור את היהוד שלא יתאחזו בו וד"ל. כל דכפין ייתי ויכול דהיינו שאנו מתפללין להבורא ברוך הוא הנקר' כל והוא כפין ומשתוקק להתייחד עמנו והוא יעשה למען שמו לזכותינו שנוכל להתייחד עמו וזה ייתי ויכול כי אכילה הוא לשון זיווג כדכ' אכלה ומחתה פיה. כל דצריך ר"ל מה שירצה הקב"ה שיעשה לו כמלך שמצוה לעבדיו. ייתי ויפסח מלשון פה סח שיבוא וידבר עם עמו ובדאי נשמע לו וזה הכל כליל פסח שמתגלה המלוכה של הקב"ה. ובוזא אנו מבקשים שיתגלה עלינו ג"כ המלוכה ויבא ויתיחד עמנו וידבר

עמנו מה שרוצה. לשנה הבאה בארעא דישראל ואז יהיה היחוד כראוי ויהיה הצירוף הא כי נהיה ראויים ליחוד:

עבדים היינו לפרעה במצרים וע"ש בכוונת דהיינו שלפעמים כשאין היחוד כראוי אז עכ"פ יש השתוקקות אצל הכלה להתייחד אצל החתן וכמו המים פנים אל פנים כן יש התעוררת בלב החתן להתייחד עם הכלה וזה היחוד הוא אב"א רק במחשבה ובא היחוד מאר"א שהם עולמות המחשבה וזהו הבחי' ה' בשעת גלות מצרים ולא נתגלה עדיין עד ויוציאנו ד':

מעשה בר"א ור"י וראב"ע ור"ע ור"ט שהיו מסובין בבני ברק ופי' האר"י צירוף מעשה ש"ע מ"ה להמשיך לז"א ש"ע נהורין ע"ש דהיינו אע"פ שבזמן החורבן מדה ה"א המורה על מדה הנראה ומושגת כנ"ל. שהיא (בעני' ודלות אע"פ בחסד הבורא ברא צדיקים בכל דור ודור שעל ידם נעשה היחוד ונתגלה החסד בדיוקין אדם הנק' מ"ה וזה שהמשיכו חמשה התנאים הק' אלו החסדים הגדולים בדיוקן אדם גי' כ"ה אף שהיו בזמן אחר החורבן:

ברוך המקום פירוש שהבורא נק' מקום שעשה מקום לעצמו וגבול בבריאת עולמו ע"י הבחי' שהסתיר א"ע ונעלם ומסתתר וזה ברוך הוא והם ענין אחד וכל ענין הגבול הוא ליתן תורה לעמו ישראל ולהתגלות בדיוקן אדם ורוצה בעבודתינו וזה ברוך שנתן תורה לעמו ישראל כנגד ארבעה בנים דברה תורה הייני שהיה מצייר כל ארבעה בנים הן חכם והן רשע וכו' והכל גלוי לפניו כמ"ש הכל צפוי: **חכם** מה הוא אומר עיין פי' שאלת החכם מ"ש בהגהות לספר גבורות ד'. ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן דהיינו להבטיח לו שבזמן הגאולה העתידה יהיו ממותקים כל הדינים ולא נצטרך לומר אפיקומן שהוא אפיק מן שהם הדינים וכן הס"ת של אחר הפסח אפיקומן כמ"ש רק שיהיה רחמים וחסדים:

עולמו ברצונו מ"מ אחר הבריאה טובב והולך עפ"י סדר המסודר ואינם צריכים לרצונו ואינם מתחדשים בכל רגע לרצונו וזה היה הפנים שלו ואמר בלבו כי כרצון עצמו כן יעשה ואין מוחה וכן נאמר במגילת אסתר ויעשו בשונאיה' כרצונם דהיינו שנקמו מהם נקמה על מחשבתם שאומרי' בלבם שעושים הכל כרצון עצמם וזה שקר כי האמת (הכל הוא רצון הבורא ב"ה שברא העולמות ואפילו רצון המכחישים וז"ש ארמי אובד אבי וירד מצרימה ועיין בשל"ה שכתב כי לבן ירד למצרים בגלגול בלעם שהיה אחד מג' יועצי פרעה ע"ש וז"ש וירד אנוס עפ"י הדיבור דהיינו כי גם רשעת הרשעים ורצונם להרע לישראל אין להם כח בעצמם ח"ו כ"א שיהיה הבידור דהיינו שברא כח היצירה ומהעניש אשר ישמע לקולו וליתן שכר טוב למשבר כח הרע וכברר ניצוצים הק' מהם. וזה מלמד שלא ירד להשתקע שם שלא ברא ח"ו אותם בכדי שיעשו כרצונם ויהיו הני"ק משתקעין בהם אלא לגור שם בדרך גירות עד שיתברר אל הקדושה וז"ש ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו כי אין מרעה לצאן אשר לעבדך דהיינו שאין תכשיט וקישוט לבנ"י רק ע"י הבידורין מתעלמת ומתכסית ומזה בא הרעב עד שיתבררו הני"ק כמו תכשיטין וקישוטין לכלה וע' בזהר חדש דף צ"ז עב בד"ה ויהי רעב בארץ:

ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך אני הוא ולא אחר. דהיינו שהראה הקב"ה להם כי כל כחות' ומחשבות' ורצונם הוא רק ברצונו ית' ולכשירצ' יעבור רוח טומאה מן הארץ וזה אני הוא פי' אפי' כשבא בבחי' הוא ונסתר כבודו וקדושתו. אני הוא ולא אחר פי' שאין זה בחי' אחר ח"ו רק הכל חד כי כבודו בגלוי כן הוא אפי' בשעת הסתר:

אלו הוציאנו ממצרים כו' אלו הרג את בכוריהם ולא נתן לנו את ממונם דיינו. היינו שהממון הוא הני"ק שהוציאו ממצרים

מתחלה עובדי ע"ז היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקר' לעבודתו. פי' שבעל הגדה סידר לספר בזמן גאולתינו בכדי שלא יאמר האדם הואיל והרעותי את מעשי עד הנה אין לי תקנה להתקרב אל ד' אלא אדרבה יתחזק האדם עכ"פ לשוב מהיום ויאמר בלבו הלא מתחלה עובדי ע"ז היו אבותינו ואעפ"כ קרבנו המקום לעבודתו. ומצינו במד' חד אמר בן מ"ח שנה הכיר אברהם את בוראו והיה מצטער בעצמו על השנים שעברו וינחמהו ד' ויאמר לו טל ילדותיך כמו טל ע"ש וזה בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם וגו' ויעבדו וגו' ואקח את אברהם ואולך אותו בכל ארץ כנען דהיינו שע"י מהלכו לפני ד' בצדקתו גבר ושלט על כל ארץ כנען. וארבי"ה את זרעו וכתב האריז"ל וארבי"ה בגי' יצחק והנה אחר כך כתיב בפי' ואתן לו את יצחק ע"ש. ונראה הענין כי מתחלה צריך להצטייר במוח האב ציור הבן דהיינו שרוצה להוליד בן ואח"כ מתפשט בבחי' המשיפע וזה וארבי"ה את זרעו בגימ' יצחק שנצטייר במוחותיו יצחק בנו ואח"כ מתפשט לבחינת צי"ע להוליד וזה ואתן לו את יצחק כי ואת"ן נוטריקון אלה תולדות נח שהוא מורה על צי"ע המוליד ומגלה ההשפעה שיוליד בן:

צא ולמד מה בקש לבן הארמי וכו' שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן בקש לעקור את הכל כי פרעה היה כל כפירתו וימאן שתתפשט ההשפעה ע"י בני ישראל והאמין שהוא צריך לקבל ההשפעה מאלהא דאלהיא רק שלא רצה לקבל ע"י עבודת ישראל את ד'. וז"ש כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו אבל כל הבת תחיון שהבין שעכ"פ צריך להיות בבחי' נוקבא לקבל ההשפעה. אבל לבן הגדיל הכפירה באמרו שמיום ברא אלהים השמים והארץ וסדר המערכות הם הולכים בסדר המסודר ומעתה והלאה איננו צריך לקבל ההשפעה ולכן בקש לעקור את הכל כי שמו לבן ולע"ז לובן העליון ורצון הנעלם וכפר ברצון הבורא ב"ה דהיינו הגם שברא

יש לתרוץ עפ"י דברי האר"ל שהאירו עינינו כי בליל א' דפסח האירו מוחין גדלות וקטנות וכל אורות שיאירו בימי הספיד' הם נכנסין ע"י המצות והכוסות רק שאח"כ הם מסתלקים וצריכים אנחנו לספור ספירה להכניסם ע"י מעשינו אחד לאחד עד חג השברות כמ"ש בזה"ק והאר"י ז"ל. לכן סרה ממלא הקושיא הנ"ל דלא שייך ברכת זמן כיון שאין כאו בהירות חדש ע"י מצוה זו כי כבר נעשה הכל בכלל בליל א' דפסח והבן. והנה אפשר לפרש שאלת הבן והחכם השואל מה העדות והחוקים אשר צוה וכו' דהיינו ששואל טעם הענין וביאורו כיון שנעשה בליל א' דפסח כל התיקונים א"כ מה העדות והחוקים אשר צוה ד' לספור אח"כ ספירה ואחת לאחת למצוא חשבון ולעשות התיקונים בעולמות לאט לאט. והתירץ הוא כי כתוב אומר ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה דהיינו שיש בארב מוחין גדלות ושעות שיוכל לעבוד את בורא: בבהירו' ובהתלהבות ויש עתים וזמן שמסתלק ממנו המוחין ונשאר בקטנות ובנסיגות ובמלחמה עם יצרו והכלל שצריך האדם לזכור בשעת מוחין גדלות להכין עצמו ולעשות רושם בקרבו הגם שישתלק ממנו התלהבות לא יפול לגמרי ח"ו ויהיה מהמנצחים קרבא ויתחזק וישען בד' וזה רזמו מ"ש אמור אל הכהנים ואמרת ופי' רש"י להזהיר הגדולים על הקטנים דהיינו בשעת מוחין גדלות להזהיר עצמו על שעת הקטנות ולחזק א"ע וכן בכל הזמנים למשל בשבתות ויו"ט שאז זמן התלהבות בחשק נפלא לעבודתו ית"ש צריך האדם להכין עצמו על ימי החול הבאים שיהיה מקושר ג"כ בבוראו ית"ש וכן ביום א' דפסח אמרו רז"ל הסימן א"ת ב"ש א"ת א' דפסח הוא ט' באב ואם כן צריך האדם לקשר עצמו ביום א' דפסח היטב בבוראו עד שאפילו בט"ב שהוא יום הירידה מכל מדרגות יהיה ג"כ מקושר בעבודת השי"ת. וזה רזמו ביום טובה היה בטוב וגם או ראה והכיס על יום רעה שיבא בירידת

ועשאוה כמצודה שאין בה דגן. ואלו הרג את בכוריהם לחדד היו יוצאין הנ"ק ממילא. אלו נתן לנו את ממונם היינו הנ"ק ולא קרע לנו את הים דהיינו כי הקב"ה קרע את הים ע"י שם קרע' כידוע ולישראל נעשה המספר ש"ע שהם השעשועי' ואלמלא הופיע החסדי' הגדולי' דיינו ואלו קרע לנו את הים ולא העבירנו בתוכו בחרבה דיינו שזה היה חסד נוסף שהלך פסל מיכה בין מחנ' ישראל ואעפ"כ עבר בים צרה וזה נקרא בחרבה וזה היה במכוון שלכאורה איך שגו וטעו חכמי מצרים לעבור בים אחרי ישראל הלא ידעו כי ד' את ישראל ונלחם להם והוא עושה להם נסים ונפלאות ומדוע לא יראו לעבור במצולה כן יהמו יחמרו מימיו וירעשו עליהם אע"כ כיון שראו איצטגנוני פרעה כי עבר בים צרה א"כ אמרו אין זה מדרך הנס מישועת ד' כי גם המסכה עברה אלא דרך הטבע הוא שהים ברח לאיזה סיבה או רוח והיו רודפין אחרי ישראל עד שנטבעו במצולו ולכן זה שהעבירנו בתוכו בחרבה היתה סיבה לשקוע צרינו בתוכו והיה זה חסד נוסף על קריעת ים סוף:

ליום שני דפסח

בפרשת אמור דבר אל בני' ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם וקצרתם וגו' והבאתם את עומר וגו'. דהנה כל ענין הספירה לגלוי' ע"י עבודתנו הנהגת מדה במדה שהקב"ה מתנהג לפי הנהגות האדם כי כל ענין הכוונות האר"ל להמשיך המוחין להמדות וזה כי תבואו אל הארץ היא המלכ' אשר אני נותן לכם היא נותנת לכם מדת אני שהוא מלכותו. וקצרתם את קצירה פי' שתהיו אתם בסוד מחצדי הקלא והבאתם את עומר וגו' כי עומר פירושו מדה וזה והבאתם את עומר אל הכהן הוא החסד העליון שיהיה מתנהג במדה ושיעור והבן. הנה הפוסקים כתבו טעם מפני מה אין מברכין זמן על מצות ספירה כמו שאנו מברכין על כמה מצות ומניית ע"ש בדבריהם ולפי הנראה

העומר אל יאמר שאין לו עוד תקוה אלא עד ממחרת השבת השביעית תספרו ר"ל כל זמן שיש אפילו יום אחד מהספירה תספרו ר"ל תוכל להאיר ביום זה כל החמשים יום ע"י תשובה. והקרבנות מנחה חדשה לד' את"כ בשבוע' יראה לקרב א"ע מחדש להיות מונח בין דרועין דמלכא וזהו מנחה חדשה לד'.

ליום ז' של פסח

בפרשת בשלח. ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים וגו' ידוע שהקב"ה הופיע עלינו בחסדיו דרך פסח ודלוג שלא בהדרגה ביצ"כ כי לו התמהמהנו ח"ו אבדנו בטומאת מצרים המלאה גילולים ובזה יבוארו דברי המדרש הנסלאים ש' שמלו ולא פרעו במצרים שלא להתמהמה עוד ע"ש והדבר נפלא להבין כיון שששים רבוא מלו כ"א ונתרפאו בשעה אחת למעלה מן הזמן והטבע א"כ היה להם לפרוע ג"כ בעזר הרופא כל בשר והוא ישלח עורם ורפואתם מקודש אלא הענין הוא כך שהפריעה היא סוד גילוי אלהות בסוד פר"ע י"ה וא"א להם לגלות האלוהות לגמרי במצרים כי לא יכלו להתמהמה עוד רק בחפזון מלו ובדם פסח ובדם מילה נגאלו ולא במעשיהם כי היו אז ערומים ועריה וכמו שהיו מקטרגים אז השרים הללו ע"ז וכמו שכתבתי הדרוש באריכו' בהגהות לספר גבורות ד' ע"ש. ונמצא עכ"פ שהיו אז ישראל בעצם בקטנות המוחין רק שהופיע עליהם השי"ת בחסדיו מוחין דגדלי' ולמד זכות עליהם ויזכור חסדי אבותם וגאלם וכמ"ש שם באורך ולפ"ז ירא הקב"ה כביכול להנחותם דרך ארץ פלשתים פן ינחם העם וגו' מחמת שלא היו בעצם מקושרים בד' כראוי והנה איתא ברש"י בד"ה ויעשו כן כשאמר להם משה לחזור לפני בעל צפון אמרו אין לנו אלא דברי בן עמרם והאמינו בלב שלם בכל דבריו ע"ש. ולפ"ז קשה מה היתה הצעקה אח"כ כשראו את מצרים ויאמרו המבלי אין קברים וגו' ומדוע נפלו מאמותם

המוחין והכן עצמד עליו שלא תפול בו. וזה הענין בפסח ג"כ שסדרו לנו חז"ל קדש ואח"כ לאכול הכרפס כי בשעת הקידוש הוא שעת מוחין דגדלות וצריך לרמוז כנ"ל. וכן ע"י המצות והכוסות נעשה הכנה על ימי הספירה שאח"כ שלא יפול לגמרי משא"כ אם היינו מתחילין במוחין דקטנות כמו בכרפס ובספירה לא היינו יכולין לגמור מלאכתנו לולי אור ד' וחסדיו שמופיע עלינו בתחלה בגדלות המוחין ואח"כ אנו עושין הכנה על ימי הקטנות וכנ"ל ובזה מתורץ קושי' בן החכם הנ"ל:

וספרתם לכם ממחרת השבת וכו': וספרתם מלשון ספיר ויהלום שאתם צריכים להאיר לכ"ם עצמיכם בתשובה מכל עונות. ממחרת השבת ר"ל מרוב קדושה שבא לכם מיום א' דפסח שבילל פסח ממשיך קדושה משלשה מצות ומארבעה כוסות כנ"ל על שבעה שבועות של עומר. מיום הביאכם וכו' נראה לפרש ע"ד הפסוק יראת ד' הוא חכמה וסוד מרע בינה פי' מי שהוא סר מרע ועושה תשובה הוא ביה"ב ב"ן י"ה כדכתיב בנים אתם לד' כו' ועוד יותר שב"ן י"ה מעורבים בשילוב להראות חיבת הק' מחמת שעושה תשובה הוא מתדבק בהקב"ה באחדות גמור כביכול ומה גם שאותיות ב"ן קודם אותיות י"ה ב' קודם ליר"ד וגו"ן קודם לה' משל לבן שהוא מתעתע בדרך ואח"כ כשהוא מתיישב הולך בדרך הישר אז האב לוקח אותו על כתיפיו כדי שלא יחזור לאותו הדרך תעתוע כך הקב"ה כביכול כשרואה אדם הולך בדרך לא טוב ואח"כ עושה תשובה לוקח אותו עליו ממש כביכול ולכן אותיות ב"ן קודם מאותיות י"ה וכמאמר חז"ל במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים וכו' וכשהוא סר מרע נעשה מאותיות מר"ע צירוף עמ"ר והוא עמר התנופה ר"ל מצרף אותיות מר"ע לעשות מהם צירוף עמ"ר. עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום ר"ל כשלא עשה תשובה ולא העיר א"ע תיכף בתחלת ספירת

לשמע בקול ד' אלא הענין היא כך דהנה ביום השלישי כשאמר להם לשוב לפני פי החירות והוא היה יום שני לספירת העומר שבו נכנס גדלות ב' ע"ש בכוננות ואז היו בבחינת גדולה ודעה רחב' להאמין באמונה שלימה בדברי הש"י ובמשה עבדו משא"כ ביום ראותם את המצריים הוא יום הששי לצאתם והוא יום חמישי לספירה שבו נכנס קטנות ראשון ועו"ש ונתקטנו הכוחין עד שנשארה האמונה להם בקטנות וירדו ממדרגה הבטחון עד שבא יום שביעי של פסח ונכנס גדלות ב' אז שמעו אל משה והיתה יהודה לקדשו והים ראה וינס. ואיתא במדרש מה ראה ראה ארונו של יוסף. ואמר אדמ"ר מוהד"ב וצ"ל כי מדרך האשה בראותה איש צדיק היא בורחת ומסתרת עצמה מפניו וכן הענין קריעת י"ס והבן כי הוא סוד עמוק. ונחזור לענינינו כיון שביום הששי נתקטנו המוחין והיה ירדת המדרגות מזה עצמו הרגשו המצריים בטומאתם ובכישופם ולא הבינו הדבר לאמיתו רק שהעלו בדעתם כי בני ישראל נבוכים הם בארץ וירדו ממדרגתם לגמרי עד שרדפו אחריהם והנה כל זה ה' כחסדי הבורא ית' שמו וקטנות המוחין היה ירידה צורך עליה כי לולא קטנות המוחין של ישראל לא חזקו המצריים את רוחם לרדוף אחריהם. בים ולא טובעו בים ולא בהכבד כבוד שמים כי איך נואלו שרי צוען אחרי כל המכות שהוכו ואחרי כל הנסים שראו שיצאו ביד רמה ועזה ראו קריעת י"ס ויתחזקו עוד לשוט במצולה אלא הענין כנ"ל מהמת שהרגישו ע"י איצטגנינותם את קטנות המוחין אמרו בלבם שמושיען של ישראל היה רק עפ"י שמות אלהים והוא אלהי דאלהיא ונתן הממשלה לכה אחו בשמים המנהיג את ישראל ולפעמים יורד הכח וקצרה ידו מהושיע וכאשר הארכנו בטעותם כמה פעמים אבל כאשר טבעו בים וראו כל הגבורות שהם חסדים לישראל הבינו כי שם הו"ה הוא האלהים ואין עוד ואמרו מצרים אנוסה מפני

ישראל כי ד' נלחם להם במצרי' ד' דייקא כי כל המלחמות היה ע"י שם הו"ה. וז"ש ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמוד מאחריהם כי עמוד הענן רומז על החסדים כמ"ש המקובלים שרומז על מלאך מיכאל ויעמוד מאחריהם שהלך לו דרך אחוריים בדי שיבינו המצריים ויאמרו כי ידיו ד' את עמו ועי"ז ירדפו אחריהם וזה צירוף ויעמ"ד כי עמד גי' ע"ב מ"ב כי היה כעין דין שהוא כ"ב דע"ב וגנוז בתוכו ע"ב שהוא החסד באהבה מוטהרת לישראל וז"ש ויהי הענן והחושך וז"ש וינער ד' את מצרים תוך הים לשון נער ובחור כמ"ש אדמ"ר הגאון מוהד"ב וזה"ה כי כבחור נדמה על הים ופי' הענין כי כל טעות מצרים בררנו שהיה שלא רצו להאמין כי הקב"ה מתנהג מדה במדה לפי עבודת בני". וזה ה' הריגת הבכורים ואמר ד' בני בכורי ישראל להורות כי כל ראשית המחשבה ובריאת העולם לא ה' אלא בשביל בני בכורי כו' וכמ"ש באורך בהגהות לס' גבורות ד' וגמר הענין נתגלה קריעת י"ס וזה אשר נדמה להם כבחור עושה מלחמה והבן ונחזור לענינינו כיון שביום ה' לספירה ירדו ישראל קצת ממדרגתם ולא הבינו ג"כ את סוד הענין רק תפשו אומנות אבותיהם ויצעקו אל ד' ויאמר משה אליהם התיצבו וראו וגו' כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם וגו' פי' כל הענין הזה שאתם רואים את המצריים רודפים אחריכם הוא הענין למען יכבד ד' בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים כי ד' הוא האלהים ועי"ז יתנשאו הני"ק אשר בהם ולכן תהיה לכם לפעול שלא תוסיפו לראותם עוד עד עולם כי לא תצטרכו לשוב למצרים וללקט הניצוצות כי ביום הזה יתעלו וישובו למקורם והיו שרמזו בדבריו ד' ילחם לכם ר"ת יל"י שהוא השם המעלה נ"ק והבן:

נ"ל מה שאמרו חז"ל בשעת קריעת י"ס נתבקעו כל מימות שבעולם וצ"ל דבריהם לאיזה תכלית נתבקעו כל המימות

לפסח שני

בפרשת בהעלותך וידבר ד' אל משה כו' איש איש כי יהיה טמא לנפש. ר"ל מי שטמא א"ע בעבירות ולא היה יכול להמשיך עליו הקדושה מפסח ראשון או בדרך רחוקה. ופרש"י נקוד עליו לומר שלא היה בדרך רחוקה ממש אלא שהיה חוץ מאסקופת העזרה ר"ל שהיה רחוק מהשי"ת אינו יכול לומר ברוך אתה כאשר ידבר איש אל רעהו פנים בפנים לכס ר"ל שטימא א"ע והוא רק לעצמו או לדורותיכם שמחמת רוב עונות הוא מביא באפס מה פגם להצדיק וזהו הפס' טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים ר"ל מה שהטוב מתמעט להצדיק הוא מהמון רשעים רבים שעושים עבירות הרבה ומביאים לו פגם. ועשה פסח לד' בחודש השני בארבעה עשר יום לחודש בין הערבים יעשו אותו וכו' ר"ל שימשוך עתה הקדושה עליו ע"י תשובה כמו שמבואר בזה"ק האי יומא כרחא כרוז מאן דבעי למחמא למטרוניתא יחמי ומחמי יומא עד שבועא יומין תרעין פתוחין. והאיש אשר הוא טהור כו' וחדל לעשות הפסח כו' קרבן ד' לא הקריב במועדו כי בכל מציה צריך ליחד שם י"ה בו"ה כמו שאומרים קודם כל מצוה ומצוה לשם ייחוד קוב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם י"ה בו"ה כו' וזה קרבן ד' לא הקריב שלא קרב ולא עשה ייחוד בשם הוי"ה ב"ה. במועדו שלא יאמר מה בכך הלא יש כמה צדיקים שמיחדים שמו באהבה לז"א הכתוב במועדו ר"ל שכל אחד ואחד יש לו מקום בפ"ע בעולמות עליונים ומה שזה מתקן אינו יכול אחר לתקנם וזהו כי את קרבן ד' לא הקריב במועדו שלא תיקן מקומו שהוא צריך לתקן. וכי יגור אתכם גר שלא יאמר הן בעונינו נחשבנו כנכרי ואיך אוכל לעשות הפסח הוא הייחוד הקדוש לז"א הכתוב וכי יגור אתכם גר ר"ל אע"פ שהוא גר ועשה פסח לד' ר"ל שבדאי יכול לעשות תשובה כל זמן שהוא

כיון שעיקר הנס היה להראות למצריים כח ד' ודי להם בקריעת ים סוף וי"ל הגם שהדבר כפשוטו כי נבקעו כל מעינות תהום מ"מ יש איזה רמז שבכח קריעת ים סוף נעשה הכנה לבקע כל המימות העתידין לקרוע כגון הירדן בימי יהושע ונהר גינאי בימי ר"פ בן יאיר והכח הראשון נפתח ע"י מרע"ה:

במדרש שיר השירים איתא חזית איש מהיר במלאכתו זה משה רבינו לפני מלכים יתיצב זה מלך מה"מ הקב"ה בל יתיצב לפני חשוכים זה פרעה ד"א לפני מלכים יתיצב אלו הצדיקים שמתיצבים בתורת ד' כמ"ש כי מלכים ימלוכו בל יתיצב לפני השוכים אלו הרשעים עכ"ל הנה המדרש רמז במלת חזית זה משה כי חזית בגימטריא תכ"ה שהוא השם שאחרי אותיות שד"י בא"ב ובו שמש משה שבו הרג את המצרי כמ"ש לעיל בפ' שמות בפסוק למה תכ"ה רעך כי בכח השם הזה יוכל לענוש הרשעים בסוד כל מקום שנתנו חכמים עיניהם עיין בשער הייחודים וזה לפני מלכים יתיצב זה הקב"ה בל יתיצב לפני חשוכי זה פרעה כי מרע"ה אפילו בשעת עמדו לפני פרעה רק מדביקתו בהקב"ה וקדושתו השקה כוס התרעלה לעיבורי רצונו וכמ"ש במדרש בפ' ראה נתייך אלהי לפרעה ע"ש. וכן כל הצדיקים אורח צדיקים כאור נוגה בהתקשרות והתדבקות בבירא כל וממילא שופך הקב"ה כוס חמתו על המצרים אותם וזה בל יתיצב לפני חשוכים שאינם מביטין אל מעשה הרשעים רק דום לד' והתחולל לו כדאיתא בגמרא. ומ"ש במד' שמתיצבין בתורתו היינו שמלמדנו המדרש כשהצדיקים עומדים בשבחו של מקום ובתפלתם ומכח הבהירות בא להם איזה דבר חידוש בתורה ומבינים איזה סוד ואז הם מתיצבים לשון נצב על מקומו ע"י התורה מ"מ נקרא לפני מלכים יתיצב זה מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא והבן.

עבודת ישראל

חי ולעשות יחוד שזהו תשובה תשוב ה' שהיה
עד עתה בדרך רחוקה . . . ריחק ה' משם הוי"ה
ב"ה ועתה יעשה תשובה ותשובה ה'. כחוקת
הפסח וכמשפטו יעשה איתו ר"ל שבודאי יכול
לעשות היחוד כמו שאר הצדיקים ובזכות זה
יבא הגואל ג"דק במהרה אמן: